

FUNDACE V NOVÉM OBČANSKÉM ZÁKONÍKU

Doc. JUDr. Kateřina Ronovská, Ph.D.

FUNDACE

Fundace - není to jenom synonymum pro označení nadace, ale obecné pojmenování majetkového základu věnovaného určitému společenskému nebo hospodářskému účelu

Soukromoprávní –nadace, nadační fond, (ústav)

Veřejné fondy a ústavy (zřizované zákonem) –
pokud zvláštní zákony nestanoví jinak, použije se
úprava nadací

POROVNÁNÍ SOUČASNÉ A NAVRHOVANÉ ÚPRAVY POSTAVENÍ NADACÍ

- **Důraz na autonomii vůle zakladatele**
- **Částečná liberalizace**
- **Upravuje odděleně právní postavení typu nadace, nadačního fondu a ústavu**
- **Použitelnost úpravy nadací pro ostatní fundace?????**

NADACE:

- právnická osoba soukromého práva, která je tvořená účelovým sdružením majetku, který má svými výnosy sloužit společensky či hospodářsky užitečnému účelu
- NOVĚ! ROZŠÍŘENÍ ÚČELU, nejen obecně prospěšný
- Má trvalý charakter, neslouží k výdělečným účelům, může podnikat se zákonným omezením, viz dále
- Vytváří „nadační jistinu“, min. 0.5 mil. Kč a ostatní majetek.

NADAČNÍ FOND

- Právnícká osoba založená k účelu společensky nebo hospodářsky užitečnému
- Tvoří ji soubor majetku vzniklý z vkladů a darů.
- Nemusí mít trvalý charakter
- Institucionalizovaná veřejná sbírka
- Nevytváří nadační jistinu ani nadační kapitál.
- Předmět vkladu ani dar nemusí splňovat předpoklad trvalého výnosu

ÚSTAV

- Právnícká osoba založená k účelu poskytování společensky nebo hospodářsky užitečných činností
- Termín ústav : snaha o zachování pojmové kontinuity (něm. Anstalt), většina Evropských právních úprav včleňuje pod nadace i výkon služeb.
- Kombinace věcného základu s osobním prvkem
- Tvoří jej soubor majetku z vkladů, darů nebo z vlastní činnosti
- Statutární orgán – ředitel, odpovědný správní radě

NADACE

HLAVNÍ ZMĚNY:

- Základní princip: důraz na vůli zakladatele
- Rozšíření účelu a možná změna účelu
- Umožnění podnikání, jako vedlejší činnosti
- Změna úpravy týkající se správy majetku nadace
- Nový koncept tzv. nesamostatných nadací – přidružený fond – nemá právní subjektivitu (majetek je svěřen do správy)
- Transformace

ZALOŽENÍ NADACE

- nadace se zakládá nadační listinou, kterou může být zakládací listina nebo závěť
- NOVĚ! již nerozlišuje nadační listiny jednostranné a vícestranné
- Vždy jednostranné právní jednání

FORMÁLNÍ A OBSAHOVÉ NÁLEŽITOSTI NADAČNÍ LISTINY

- náležitosti zakládací listiny jsou upravené obdobně jako v současném zákoně
- NOVĚ! je upraven požadavek na údaj o nadačním kapitálu a o správci vkladu.

VZNIK NADACE

- nadace vzniká zápisem do nadačního rejstříku – i nadále jej povede rejstříkový soud
- Nový zákon o rejstřících právnických a fyzických osob – řeší jak povahu rejstříku, zapisované skutečnosti, sbírku listin, tak i procesní stránku

ZŘÍZENÍ NADACE ZÁVĚTÍ

- Při zřízení nadace závětí, určité náležitosti, které musí obsahovat zakládací listina, závěť obsahovat nemusí a mohou být upraveny dodatečně.
- Pokud zakladatel nebude moci tyto náležitosti doplnit, doplní je vykonavatel závěti a zařídí zápis nadace do nadačního rejstříku

VKLAD A MAJETEK NADACE

- rozlišuje vklad a předmět vkladu
- Vkladem je souhrn věcí vnášených do nadace.
- Předmětem vkladu je jednotlivá věc
- Zachovává se dosavadní pojetí, že se vyžaduje výše vkladů alespoň 500 000 Kč.

STATUT NADACE

- zachován princip, že statut je základní právní a organizační dokument nadace, který upravuje jednak její vnitřní poměry a jednak některé aspekty vztahů nadace k třetím osobám
- NOVĚ! že statut nadace může vydat její zakladatel spolu s nadační listinou, čímž se vychází vstříc možné zakladatelské iniciativě zakladatele nadace.
- Neučiní-li tak, vydá statut do 30 dnů ode dne vzniku nadace správní rada.

MAJETEK NADACE

- Tvoří nadační jistina a majetek ostatní.
- NOVĚ! Místo nadační jmění zákoník používá termín nadační jistina- soubor předmětů vkladů do nadace a nadačních darů.

NADAČNÍ KAPITÁL

- NOVÝ POJEM! nadační kapitál - peněžní vyjádření nadační jistiny
- Změna výše nadačního kapitálu se zapisuje do nadačního rejstříku - zvýšení či snížení nadačního kapitálu nabývá účinku zápisem do nadačního rejstříku (konstitutivní účinek).

ÚČEL NADACÍ

- NOVĚ! - Rozšíření účelu nadací
- K TRVALÉ SLUŽBĚ K SPOLEČENSKY NEBO HOSPODÁŘSKY UŽITEČNÉMU ÚČELU
- dobročinné a
- veřejně prospěšné
- soukromé

- Činnost nadace rozděluje na:
 - hlavní, neboli statutární, a vedlejší.
 - Hlavní činnost sleduje účel založení nadace, kdežto výnosy z vedlejší činnosti slouží k vykonání hlavní činnosti.

PODNIKÁNÍ NADACÍ

- Nezakazuje nadacím podnikat
- nesmí však jít o hlavní činnost
- Výnos z podnikání může být použit jen k podpoře účelu nadace
- ZAKLADATEL MŮŽE PODNIKÁNÍ VYLOUČIT!!
- Nepřímé podnikání – omezeno, nesmí přímo nebo nepřímo vedení obchodní společnosti, nesmí být neomezeně ručícím společníkem obchodní společnosti

PŘIDRUŽENÝ FOND

- Koncepce "nesamostatné nadace"
- je tvořen majetkovým souborem a nemá právní subjektivitu
- pro případy, že osoba, která má prostředky, ale nechce zakládat nadaci či nadační fond, dá do správy nadace tyto prostředky,
- zvlášt' hospodařit
- vlastníkem zůstává zakladatel/dárce
- Svěřenský fond – přidružený fond

SPRÁVNÍ RADA

- je statutárním orgánem nadace
- NOVĚ! neobsahuje ustanovení o rotaci členů správní rady
- Je ponechán větší prostor zakladateli pro určení pravomocí členů správní rady.
- Podpůrně použitelná obecná úprava právnických osob
- NOVĚ! je stanovena tříměsíční lhůta ke zvolení nového člena správní rady, a pokud tak neučiní, na návrh dozorčí rady nebo osoby, která osvědčí právní zájem, jmenuje nového člena soud.

DOZORČÍ RADA

- je kontrolním a revizním orgánem
- dozorčí rada se musí zřídit, činí-li nadační kapitál více než 5 mil. korun nebo nařizuje to nadační listina či statut nadace.
- NOVĚ! členy dozorčí rady nevolí správní rada, ale jiný mechanismus
- NOVĚ! dozorčí rada zastupuje nadaci v řízeních proti členům správní rady.

REVIZOR

- Pokud není zřízena dozorčí rada
- vykonává revizor
- NOVĚ! funkci revizora může vykonávat i právnická osoba
- revizora volí správní rada, pokud zakladatel nestanoví jinak – vhodné stanovit jinak

TRANSPARENTNOST

- NOVĚ! rozlišuje účetní závěrky na roční, mimořádnou a konsolidovanou.
- NOVĚ! Rozdíl mezi nadací veřejně prospěšnou a jinou
- Tyto závěrky podléhají ověření auditorem, pokud nadační kapitál činí více než 5 mil. Kč nebo to vyžaduje nadační listina či statut
- VÝROČNÍ ZPRÁVA NOVĚ!- ochrana soukromí dárců či některých destinatářů, kteří mohou uplatnit závazný požadavek na zachování vlastní anonymity (s jistými omezeními)
- Zpřístupnění ve veřejném rejstříku i v sídle nadace

PŘEMĚNA NADACE

NOVĚ, LEX SPECIALIS OPROTI OBCENÉ ÚPRÁVĚ PRÁVNICKÝCH OSOB

- sloučení s jinou nadací či nadačním fondem
- změnou právní formy na nadační fond
- nepřipouští rozdělení nadace
- § 3050: možná transformace dnes existujících OPS na nadaci/nadační fond

